

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वनस्पति विभाग
वनस्पति अनुसन्धान केन्द्र, मकवानपुर
त्रैमासिक प्रगति प्रतिवेदन
आ.व. २०७८/७९

कार्यक्रमको नाम: १) वनस्पति अनुसन्धान, संरक्षण तथा उद्यान विकास कार्यक्रम (पुँजीगत र चालु तर्फका सबै क्रियाकलापहरु)

क्र.सं.	क्रियाकलापको नाम	त्रैमासिक लक्ष्य	इकाई	त्रैमासिक प्रगति	रोजगारी सृजना (श्रमदिन)	क्रियाकलाप कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरु	समस्या समाधानका लागि गरिएको प्रयासहरु तथा समाधानका लागि सुझावहरु	कैफियत
१	गार्डेन किट्स खरिद	१	संख्या	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
२	ल्यापटप खरिद	१	वटा	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
३	उद्यान फेन्सिङ्ग	०	र मी	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				

४	मौसमी शोभनिय फूल विरुवा उत्पादन	५०	हजारव टा	<p>टिष्टुङ्ग वनस्पति उद्यानमा सयपत्रि २०००, गोदावरी १०००, जिनिया २०० गरी जम्मा ३२०० विरुवा उत्पादन गरिएको।</p> <p>वृन्दावन र पर्वतिय वनस्पति उद्यान दामनमा सयपत्रिको २५००, तिउरी ५००, कसमस ५०० गरि जम्मा ३५०० विरुवा उत्पादन।</p> <p>कुल ६७०० विरुवा उत्पादन गरिएको।</p>				
५	बहुवर्षिय शोभनिय फूल विरुवा उत्पादन	२०	हजारव टा	<p>वृन्दावन वनस्पति उद्यानमा क्रोटनको १००० कटिङ्गहरु नर्सरिमा राखिएको।</p>				

६	उद्यानमा सिंचाई व्यवस्थापन	०	संख्या	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
७	उद्यान भित्र हिड्ने वाटो सुधार (Eco Trekking Path)	०	व मी	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
८	उद्यान परिसरको भौतिक संरचना सुधार	०	संख्या	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
९	Thematic garden शौन्दर्यिकरण	१०	संख्या	मेज गार्डेन, हेज गार्डेन, फोलिएज गार्डेन, लन आदि व्यवस्थापन कार्य भएको।				
१०	स्वदेशी शोभनीय फूल बिरुवा अध्ययन अनुसन्धान	१	प्रजाति /स्थान	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
११	सुरक्षा तथा पालो पहरा	३	संख्या	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।	४६५			

१	कार्यालयको कम्पाउण्ड बाल , ग्यारेज ,गेट निर्माण सेड तथा कार्यालय परिसर मर्मत	०	सेट	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
२	जडीबुटी गुणस्तरीय विरुवा उत्पादन नर्सरी निर्माण) (समेत	३३०० ०	संख्या	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
३	ग्रिन हाउसपोली / अर्किड /हाउस हाउस मर्मत सुधार	१	संख्या	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
४	जडिबुटि खेति सम्बन्धी तालिम	०	पटक	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
५	सहकारीहरुको सहभगितामा जडिबुटि खेति सम्बन्धी तालिम	०	पटक	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				

६	सूचना केन्द्र व्यवस्थापनप्रचार) प्रसार तथा सामाग्री उत्पादन तथा प्रकाशन र वितरण (	१	जिल्ला	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
७	गुणस्तर विकासको लागि खेती प्रविधि अनुसन्धान गरी सो सम्बन्धी प्राविधिक पुस्तिका तयार गर्ने	०	जिल्ला	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
८	सुगन्धित वनस्पतिहरुको तेल प्रतिशत निर्धारण	०	प्रजाति /स्थान	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
९	भेराईटी विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन	२	प्रजाति /स्थान	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
१०	उन्यू प्रजातिको	१	प्रजाति स्थान	वृन्दावन वनस्पति उद्यानको प्रयोगशालामा				

	खेति प्रशारण विधि अध्ययन तथा खेति प्रविधि विकास			भईरहेको उच्च अध्ययन अनुसन्धान कार्यको नियमित अनुगमण र तथ्याङ्क संकलन कार्य गरिएको। साथै काली न्यूरोको विरुवा बाह्य फिल्डमा acclimatize कार्यको थालनी गरिएको।				
११	संकटापूर्ण थप प्रजातिहरुको स्व- स्थानिय संरक्षण कार्य	○	प्रजाति स्थान	बकैया गाँउपालिका स्थित ठिँगनवाट भोटे लहराको विउ संकलन/प्रशोधन गरि वृन्दावन वनस्पति उद्यानमा नर्सरी राखे कार्य गरिएको।				
१३	Research Intern	○	संख्या	मकवानपुर बहुमुखी क्याम्पससंग रिसर्च ईन्टर्न कार्यको कार्यान्वयनको लागि सम्झौता गरि ४ जनाविद्यार्थीहरुलाई छुनौट गरिएको।				
१४	विद्यालयहरुमा	○	पटक	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				

	जडिबुटी सम्बन्धि जनचेतना कार्यक्रम							
१५	टिकट काउन्टर व्यवस्थापन	१	संख्या	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
१६	उद्यानमा नभएका वनस्पतिहरुको संकलन तथा संरक्षण	१०	प्रजाति /स्थान	हेटौंडा नजिकै रहेको गुम्बाडाँडा वाट सिता अशोकको विउ संकलन गरि वृन्दावन वनस्पति नर्सरी गरिएको।				
१७	प्राविधिक तथा विविध सेवा व्यवस्थापन	१	संख्या	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
१८	वनस्पति दिवस	०	पटक	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
१९	जडिबुटी समूह सहकारी खेती विस्तारको लागि प्राविधिक	५	पटक	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				

	सरसल्लाह							
२०	रेडियो टेलिभिजनबाट / जडीबूटीको दिगो ,संरक्षण ,संकलन व्यवस्थापन र खेती विस्तार सम्बन्धी वेतनामुलक कार्यक्रम तयारी तथा प्रसारण	०	संख्या	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				
२१	प्रयोगशाला व्यवस्थापन	१	संख्या	कार्य योजना बनाउने कार्य भएको।				

कार्यक्रमको नाम: ३) वनस्पति विभाग

क्र.सं.	क्रियाकलापको नाम	वार्षिक लक्ष्य	इकाई	असोज महिनाको प्रगति	हालसम्मको प्रगति	रोजगारी सृजना	क्रियाकलाप कार्यान्वयनमा	समस्या समाधानका लागि	कैफिय त
---------	------------------	-------------------	------	------------------------	------------------	------------------	-----------------------------	-------------------------	------------

						(श्रमदिन)	देखिएका समस्याहरु	गरिएको प्रयासहरु तथा समाधानका लागि सुझावहरु	
१	वायोफेन्सिङ्ग कार्य वृन्दावन वनस्पति उद्यान	१५००	र मी	फेन्सिङ्गमा लगाईएको विरुवाको नियमित स्यहारसम्भार गरिएको।	वृन्दावन वनस्पति उद्यानको पश्चिम दिशातर्फको चुरे प्लटको पश्चिम र दक्षिणतर्फ तारवारले फेन्सिङ्ग गरिएको संगै केत्तुकेको (Agave americana) ४००वोट विरुवा रोपण गरिएको।				

खर्च सम्बन्धी विवरण:

सि.नं.	कार्यक्रमको नाम	त्रैमासिक बजेट (रु. लाखमा)		हालसम्मको खर्च (रु. हजारमा)		कैफियत
		पूँजीगत	चालु	पूँजीगत	चालु	
१.	जडीबुटी विकास कार्यक्रम	४।५	३।९३		१९२६००।—	
२.	वनस्पति संरक्षण तथा उद्यान विकास कार्यक्रम	३।०५	५।८१	३१३९०।—	५७४५००।—	

सि.नं.	आवश्यक विवरण	प्रथम त्रैमासिक अवधिको प्रगति अवस्था	कैफियत
१.	बेरुजु फछ्यौट		
२.	राजस्व संकलन		
३.	सेवाग्राही संख्या	१९०	
४.	बाह्य आगन्तुक संख्या		
	आन्तरीक आगन्तुक संख्या	२३०	
५.	रोजगारी सृजना (श्रमदिन)	१५१८	
६.	बिरुवा वितरण संख्या	१९७०	
७.	बिरुवा उत्पादन संख्या		
७.१	जडीबुटीका गुणस्तरीय बिरुवा उत्पादन		
७.२	फलफूलको बिरुवा उत्पादन		
७.३	मौसमी शोभनीय फूल बिरुवा उत्पादन	६७००	
७.४	Avenue बिरुवा उत्पादन		
७.५	बहुवर्षिय बिरुवा उत्पादन	१०००	
८.	वृक्षारोपण क्षेत्रफल	०.१ हेक्टर	

९.	संरक्षित जर्मप्लाज्म संख्या	४	
----	-----------------------------	---	--

लक्ष्य विनाको प्रगतिहरु:

- निजामती सेवा दिवस २०७८ का अवसरमा वनस्पती अनुसन्धान केन्द्र अन्तरगतको वृन्दावन वनस्पती उद्यानमा निजामती सेवा दिवसको अवसरमा बाग्मती प्रदेश र मकवानपुर जिल्लाको संयुक्त आयोजनामा माननीय मुख्यमन्त्री अष्टलक्ष्मी शाक्य (बोहोरा) ज्यूको प्रमुख आतिथ्यतामा वृन्दावन वनस्पति उद्यानमा अर्जुना, रक्तचन्दन, सतिसाल, श्रीखण्ड तथा फलफूलका विभिन्न प्रजातिको विरुवाहरु गरी कुल ७० संख्यामा वृक्षारोपण गरिएको।
- विजया दशमी, दिपावली, नेपाल संवत् एवं छठ पर्वको सुखद उपलक्ष्यमा शुभकामना आदान प्रदान हुनुका साथै प्रमुख अतिथि हेटौंडा उपमहानगरपालिकाका प्रमुख श्री हरि बहादुर महत ज्यूको प्रमुख आतिथ्यतामा सेरेमोनियल प्लटमा अमलाको विरुवा रोपण, वनस्पति अनुसन्धान केन्द्र, मकवानपुरबाट प्रकाशित जडीबुटी तथा सुगन्धित वनस्पति र मकवानपुरमा जडीबुटीको बजार अवस्था विषयक दुई पुस्तकहरुको विमोचन र स्थानीय टोलबासीहरुमा एक घर एक विरुवा कार्यक्रमको शुभारम्भ । वनस्पति अनुसन्धान केन्द्रको वनस्पति उद्यानहरुको प्रवर्धनका गतिविधिहरुबाट प्रभावित भइ हाल अमेरिकामा बस्दै आउनु भएका नेपाली डा उमेश यादवले स्वच्छ तथा हरित समुदायमा टेवा पुगोस् भनेर स्वतः स्फूर्तरूपमा उपलब्ध गराएको सहयोगबाट यस कार्यक्रम व्यवस्थापन गरिएको।